

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudkyní Mgr. Věrou Pazderovou, LL.M., M.A., ve věci

žalobkyně: **H. T. T.**, nar. X
státní příslušnost Vietnam
zastoupené advokátem Mgr. Markem Sedlákem
se sídlem Milady Horákové 1957/13, Brno

proti
žalované: **Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie**
se sídlem Olšanská 2176/2, Praha 3

o **žalobě proti rozhodnutí** žalované ze dne 12. 12. 2022, č. j. CPR-30083-5/ČJ-2022-930310-V248,

takto:

- I. **Žaloba se zamítá.**
- II. **Žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení.**
- III. **Žalované se nepřiznává náhrada nákladů řízení.**

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Policie ČR, Krajské ředitelství policie Středočeského kraje, (dále jen „krajské ředitelství“) rozhodnutím ze dne 10. 8. 2022, č. j. KRPS-10415-40/ČJ-2022-010025, uložila žalobkyni správní vyhoštění podle § 119 odst. 1 písm. b) bodu 9 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), a stanovila dobu zákazu vstupu v délce jednoho roku.
2. Při kontrole dne 11. 1. 2022 v obci Kolín totiž policejní hlídka zjistila, že se žalobkyně nachází na území ČR bez platného oprávnění k pobytu. Následně krajské ředitelství

Shodu s prvopisem potvrzuje: L. K. U.

lustracemi evidencí zjistilo, že poslední platné oprávnění k pobytu (dlouhodobý pobyt za účelem podnikání), kterým žalobkyně disponovala, platilo pro období od 17. 3. 2011 do 16. 3. 2013. Rozhodnutím ze dne 7. 11. 2013 bylo žalobkyni uloženo správní vyhoštění a byla zařazena do evidence nežádoucích osob s platností pro období od 29. 4. 2014 do 30. 5. 2015 (odvolání bylo zamítnuto, rozhodnutí o správním vyhoštění tedy nabylo právní moci dne 29. 4. 2015). Žalobkyně však přes zákaz pobytu nadále pobývala na území ČR. Její žádost o povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU byla zmítnuta, neboť tvrzené společné soužití s M. A. nebylo prokázáno. Od roku 2018 není v evidencích žádný záznam o tom, že by žalobkyně žádala o pobytové oprávnění. Rozhodnutím ze dne 23. 4. 2018 bylo žalobkyni opět uloženo správní vyhoštění s dobou zákazu vstupu na 3 roky. Odvolání, žaloba i kasační stížnost byly zamítnuty. Rozhodnutí o správním vyhoštění nabylo právní moci dne 1. 4. 2019, rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 28. 5. 2019, č. j. 44 A 22/2019-16, nabyt právní moci dne 29. 5. 2019 a Nejvyšší správní soud rozhodl o kasační stížnosti rozsudkem ze dne 12. 7. 2019, č. j. 2 Azs 181/2019-30, který nabyt právní moci dne 19. 7. 2019; o návrhu na přiznání odkladného účinku přitom nerozhodoval, neboť věc rozhodl přednostně. Žalobkyně tedy měla vycestovat do 20. 7. 2019. Od 21. 7. 2019 do 21. 7. 2022 pak byla zařazena do evidence nežádoucích osob. Žalobkyně přesto na území ČR nadále pobývala. Na základě těchto skutečností krajského ředitelství dospělo k závěru, že byly naplněny podmínky § 119 odst. 1 písm. b) bodu 9 zákona o pobytu, neboť žalobkyně mařila výkon správních rozhodnutí.

3. V rámci výsledku dne 11. 1. 2022 žalobkyně mimo jiné uvedla, že je rozvedená a má tři děti. Dvě děti ve věku 14 a 17 let žijí ve Vietnamu s prarodiči. Třetí dítě ve věku 6 let žije s žalobkyní v ČR a navštěvuje první třídu základní školy. Má vietnamskou státní příslušnost, jeho otec je státní příslušník Vietnamu a žije asi někde na Slovensku. V době výsledku byla žalobkyně těhotná. K otci očekávaného dítěte nechtěla nic uvést. Vypověděla také, že na území ČR nemá (kromě syna) žádné příbuzné ani osoby blízké. Má zde pouze přítele, který ji občas navštěvuje.
4. K synovi žalobkyně, který s ní žije v ČR, krajské ředitelství lustrací evidencí zjistilo, že ani syn žalobkyně nemá na území ČR povolen pobyt. Naposledy je v cizineckém informačním systému ve vztahu k němu uveden záznam o podání žádosti o přechodný pobyt rodinného příslušníka občana EU, kterým má být M. A. jako nepříbuzný. Tvrzený vztah žalobkyně a M. A. však byl vyhodnocen jako účelový (v této souvislosti krajské ředitelství odkázalo na rozhodnutí o správním vyhoštění ze dne 23. 4. 2018). Řízení o žádosti o pobytové oprávnění žalobkynina syna bylo zastaveno dne 24. 8. 2018.
5. Tvrzení zástupce žalobkyně v podání ze dne 20. 4. 2022, podle kterého se žalobkyně nemá ve Vietnamu kam vrátit, bylo podle krajského ředitelství rozporné s výpovědí žalobkyně ze dne 11. 1. 2022 i její výpovědí v průběhu předchozího řízení o správním vyhoštění. V obou případech totiž potvrdila, že by v případě návratu do země původu mohla bydlet u svých rodičů a že ve Vietnamu bydlí i její další dvě děti. Za nevěrohodné krajské ředitelství označilo také tvrzení žalobkynina zástupce, podle kterého její syn žijící v ČR neumí vietnamsky. Sama žalobkyně totiž neumí česky a hovoří pouze vietnamsky. Syn žalobkyně by v případě návratu do Vietnamu mohl navázat na vazby s prarodiči a sourozenci.
6. Krajské ředitelství rovněž odkázalo na závazné stanovisko Ministerstva vnitra, podle kterého je vycestování žalobkyně do Vietnamu možné.

7. Podle krajského ředitelství nebude uložení správního vyhoštění představovat nepřiměřený zásah do žalobkynina soukromého a rodinného života. V této souvislosti krajské ředitelství odkázalo na kritéria pro posouzení přiměřenosti zásahu uvedená v rozsudku Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“) ze dne 5. 3. 2013, č. j. 8 As 118/2012-50. V rámci hodnocení těchto kritérií připustilo, že žalobkyně pobývá na území ČR již dlouhou dobu (od roku 2008), od srpna 2013 je však její pobyt převážně neoprávněný a opakovaně jí bylo uloženo správní vyhoštění. Z jednání žalobkyně je zřejmé, že se svou pobytovou situací snaží řešit pouze tehdy, pokud jí hrozí rozhodnutí o správním vyhoštění. Její zdravotní stav je dobrý. Současná gravidita a následné narození potomka nezakládají právo na pobyt a nevylučují možnost vycestování (za využití delší doby k vycestování stanovené ve výroku rozhodnutí). Navíc žalobkyně otěhotněla v době neoprávněného pobytu a o otci dítěte odmítla cokoli uvést. Žalobkyně nezmínila žádné společenské vazby na území ČR, které by ji bránily ve vycestování. Naopak jedinou vazbu na rodinné příslušníky má ve Vietnamu (rodiče a dvě děti). Syn, který s ní žije v ČR, nemá pobytové oprávnění. Jeho otec se na území ČR nenachází a není s žalobkyní a jejich synem v kontaktu.
8. Z výše uvedeného je podle krajského ředitelství zřejmé, že žalobkyně budovala vazby na území ČR v době neoprávněného pobytu. Budování takových vazeb nemůže být považováno za důvod, který by bránil vydání správního vyhoštění. Žalobkyně si měla být vědoma, že její pobyt může být kdykoliv ukončen. Navíc je zastoupena advokátem, který může i v její nepřítomnosti hájit její zájmy týkající se uznání otcovství a výživného k dítěti, které očekává. Za situace, kdy správní vyhoštění není nezákonné, je pouze na cizinci a jeho rodině, jakým způsobem budou řešit své rodinné záležitosti. Pokud byl rodinný život založen až poté, kdy cizinec věděl, jeho imigrační status je nejistý z důvodu nelegálního pobytu, bude vyhoštění nesouladné s čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) pouze výjimečně. Žalobkyně se může vrátit na území Vietnamu, kde má zázemí – rodiče a další dvě děti. Je v produktivním věku, může se bezpečně vrátit domů a postarat se o své děti. V ČR žalobkyně není s ohledem na svůj nelegální pobyt oprávněna podnikat ani pracovat, je finančně závislá na svých krajanech (vydělává si občasnými brigádami). Ve Vietnamu žalobkyni ani jejímu synovi nehrozí žádné reálné nebezpečí.
9. Žalobkyně uvedla, že nemá v ČR žádné kulturní a sociální vazby a zdržuje se spíše ve vietnamské komunitě. S ohledem na skutečnost, že žalobkyně dostatečně neovládá český jazyk, je možnost vzniku těchto vazeb značně snížena. Lze tedy důvodně pochybovat o tom, že by byla do české společnosti integrována. O integraci do společnosti nesvědčí ani opakované porušování právních předpisů dlouholetým neoprávněným pobytem.
10. Jako jedinou překážku vycestování žalobkyně uvedla své těhotenství a školní docházku syna. Těhotenství však není věcí neměnnou. S ohledem na absenci pobytového oprávnění dostává žalobkyně do podobné situace i budoucí dítě. Nejinak je tomu v případě školou povinného syna.
11. Po posouzení všech okolností dané věci dospělo krajské ředitelství k závěru, že s ohledem na protiprávní jednání žalobkyně převažuje společenský zájem na ochraně právních norem ČR nad zásahem do jejího soukromého a rodinného života. Správní vyhoštění, resp. délka doby zákazu vstupu na 1 rok je úměrná závažnosti spáchaného protiprávního jednání žalobkyně.
12. Žalovaná zamítla odvolání žalobkyně v záhlaví označeným rozhodnutím. Připomněla

skutečnosti vyplývající ze správního spisu, zejm. vztahující se k žalobkynině pobytové historii a k jejím dětem. Odvolací námitku, že žalobkyně je těhotná a v tomto stavu ji nepustí do letadla, žalovaná považovala za překonanou, neboť žalobkynino čtvrté dítě se narodilo dne 17. 8. 2022. V rodném listu dítěte není uveden otec a žalobkyně odmítla k němu cokoliv uvést. Tvzení, že určení otcovství bude žalobkyně muset řešit soudní cestou, žalovaná nepovažovala za překážku uložení správního vyhoštění. Žalobkyně je i v nynějším řízení zastoupena advokátem, který může plně hájit i její zájmy týkající se určení otcovství v její nepřítomnosti. V případě nezbytnosti žalobkyniny osobní přítomnosti v souvislosti se žalobou lze využít víza podle § 122 odst. 2 zákona o pobytu cizinců

13. Žalovaná se ztotožnila s posouzením přiměřenosti dopadů správního vyhoštění, jak jej učinilo krajské ředitelství. Konstatovala, že si je vědoma statusu žalobkyně jako zranitelné osoby ve smyslu směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES o společných normách a postupech v členských státech při navrácení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (tzv. „návratová směrnice“). Článek 14 uvedené směrnice ukládá ve stanovených případech zohlednit zvláštní potřeby zranitelných osob. Podle rozsudku NSS ze dne 21. 5. 2020, č. j. 7 Azs 417/2019-60, skutečnost, že cizince je zranitelnou osobou, je podstatná především pro samotné řízení, není však bez dalšího překážkou uložení správního vyhoštění. Zákon ani judikatura neposkytují bližší vodítko pro to, jak má být zranitelnost zohledněna. Východiskem je proto podle žalované zejména konkrétní situace, zdravotní stav cizince či situace v zemi původu.
14. V případě žalobkyně je situace v zemi původu příznivá, ve Vietnamu žijí její rodiče a její dvě starší nezletilé děti. V případě vycestování žalobkyně s jejími dvěma mladšími dětmi do Vietnamu by došlo k žádoucímu spojení celé rodiny. Žalobkyně má ve Vietnamu zázemí a je znalá tamního jazyka i zvyků. Sama žalobkyně potvrdila, že Vietnam v minulosti i se synem opakovaně navštívila a že ji tam nic nehrozí.
15. Žalovaná dále konstatovala, že si je vědoma požadavku na zohlednění nejlepšího zájmu dětí ve smyslu čl. 3 Úmluvy o právech dítěte. Toto hledisko přenáší (zejména recentní) judikatura Evropského soudu pro lidská práva i do posouzení rodinného života ve smyslu čl. 8 Úmluvy. Ani z této judikatury však nevyplývá, že by zájem dětí musel vždy převážet nad konkurujícími zájmy, ale podstatné je především procesní hledisko, tedy, zda správní orgány a soudy věnovaly dostatečnou pozornost hledání spravedlivé rovnováhy mezi nejlepším zájmem dítěte a konkurujícím veřejným zájmem. V této souvislosti žalovaná odkázala též na nález Ústavního soudu ze dne 14. 4. 2020, sp. zn. IV. ÚS 950/19, který zdůraznil, že v případech, kdy je nastolena otázka nejlepšího zájmu dítěte, je třeba rozlišovat, o jaký typ řízení se jedná, přičemž rozlišil čtyři základní kategorie. Nyní projednávaná věc spadá do třetí kategorie, jak vyplývá i z příkladů uvedených Ústavním soudem.
16. Při posuzování přiměřenosti dopadů vyhoštění na školou povinného syna a novorozenou dceru žalovaná zohlednila také rozsudek NSS ze dne 13. 1. 2021, č. j. 6 Azs 313/2020-40, podle kterého v případech vědomého budování rodinného života v nejistých podmínkách lze výjimečné okolnosti svědčící pro nepřiměřenost vyhoštění charakterizovat jako „nezbytnost zvláštní péče (kterou by vyžadoval stěžovatel, či naopak skutečnost, že stěžovatel by byl nucen poskytovat zvláštní péči některému členu rodiny), nebo nepřiměřenou délku zákazu pobytu spolu s nemožností přesídlení celé rodiny, např. v případě, mají-li ostatní členové rodiny jinou státní příslušnost či neznají-li jazyk domovské země vyhošťované osoby“. V citovaném

rozsudku Nejvyšší správní soud také s odkazem na judikaturu ESLP zdůraznil, že „[p]okud by vybudování rodinného zázemí v průběhu nelegálního pobytu mělo mít bez dalšího vždy za následek nemožnost správního vyhoštění, pozbyla by imigrační legislativa z velké části na své účinnosti“.

17. Podle žalované nebude v posuzované věci zásah nepřiměřený, neboť syn žalobkyně ovládá vietnamský jazyk a má ve Vietnamu i zázemí. Námitku, že překážkou vycestování je školní docházka syna, žalovaná nepovažovala za opodstatněnou. Běžně dochází i k opačným situacím, kdy se děti z Vietnamu spolu se svými rodiči stěhují do ČR a musí zde nastoupit školní docházku, přestože neznají jazyk. Oproti těmto dětem je žalobkynin syn ve výhodě.
18. Konstatování žalobkyně, že hodlá svou pobytovou situaci řešit žádostí o dlouhodobé vízum spojenou se žádostí o upuštění od povinnosti osobního podání, žalovaná považovala za účelové. Žalobkyni nic nebránilo řešit její pobytový status a pobytový status syna již dříve. Kromě žádosti opřené o fiktivní soužití s občanem EU se však v evidenci nenachází žádný záznam, že by se o to pokoušela. S tvrzením o tom, jak hodlá svou situaci řešit, žalobkyně přichází až v době, kdy se hrozba správního vyhoštění stala bezprostřední. A to navíc za situace, kdy jí bylo správní vyhoštění již v minulosti uloženo a žalobkyně jej nerespektovala.
19. Lhůta 60 dnů k vycestování je v souladu s § 118 odst. 3 zákona o pobytu cizinců, podle kterého se doba k vycestování stanoví v rozmezí 7 až 60 dnů.
20. Žalovaná shrnula, že bylo dostatečně prokázáno naplnění důvodu vyhoštění podle § 119 odst. 1 písm. b) bodu 9 zákona o pobytu a současně bylo dostatečně zjištěno, že zde nejsou důvody pro aplikaci § 119a odst. 2 téhož zákona.

II. Obsah žaloby

21. Žalobkyně napadla rozhodnutí žalované žalobou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Rozhodnutí o správním vyhoštění představuje podle ní nepřiměřený zásah do jejího rodinného a soukromého života i života jejích dvou dětí. Syn žalobkyně se narodil v ČR, je bez otce, celý život žil v ČR a chodí v ČR do základní školy. Ve Vietnamu byl jen na návštěvě a neumí pořádně vietnamsky. Při používání vietnamštiny je odkázán pouze na mluvení s matkou, jeho vietnamština je proto jednoduchá a neodpovídá jeho znalosti češtiny. Správní vyhoštění znemožní, aby syn pokračoval ve školní docházce v ČR minimálně po dobu, po kterou nebude žalobkyně moci vstoupit na území ČR.
22. Žalobkyni se v průběhu odvolacího řízení narodila dcera, která nemá ukončené očkování, a proto nemůže odcestovat do Vietnamu. Žalobkyně má rovněž problém s otcem dcery a určení otcovství řeší prostřednictvím žaloby, která je vedena u Okresního soudu v Kolíně pod sp. zn. 0 Nc 25025/2022. V případě vycestování do Vietnamu bude velmi obtížné řešit otázku otcovství na dálku, pokud bude nezbytné provedení testu DNA.
23. Žalobkyně by chtěla svůj pobyt řešit podáním žádosti o dlouhodobá víza za účelem strpění pobytu. V případě pravomocného vyhoštění však nebude moci toto vízum získat.
24. S ohledem na výše uvedené je podle žalobkyně zřejmé, že správní vyhoštění je zcela nepřiměřené. Krajské ředitelství ani žalovaná se neřídily nejlepším zájmem dětí podle čl. 3 Úmluvy o právech dítěte. Žalobkyně má za to, že jí nemělo být vyhoštění uloženo, ale měla být uložena maximálně povinnost opustit území podle § 50a odst. 2 písm. b) zákona o

pobytu cizinců. To by jí umožnilo získat pro sebe a pro děti vízum za účelem strpění a požádat o stanovení delší doby pro vycestování podle § 50a odst. 3 téhož zákona, aby syn mohl dokončit alespoň školní rok v ČR a dcera mohla ukončit očkování. Krajské ředitelství ani žalovaná se v odůvodnění nezabývaly tím, zda je v případě žalobkyně dostačující postup podle § 50a odst. 2 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Pokud zákon dává správnímu orgánu možnost výběru mezi dvěma opatřeními, která mohou být přijata vůči neoprávněně pobývajícím cizinci, musí správní orgán odůvodnit, proč zvolil přísnější opatření, tedy vyhoštění.

III. Vyjádření žalované

25. Žalovaná ve vyjádření k žalobě zdůraznila, že převážná část žalobních námitek je totožná s odvolacími námitkami, až na dvě výjimky. První je tvrzení, že se žalovaná opomněla vyjádřit k tomu, proč nepostupovala podle § 50a zákona o pobytu cizinců. Žalobkyně se mylí, tvrdí-li, že zákon dává správnímu orgánu na výběr mezi dvěma opatřeními. Pro uložení správního vyhoštění je postačující, pokud cizinec naplní skutkovou podstatu zákonem předvídaného důvodu vyhoštění (viz např. rozsudek NSS ze dne 23. 2. 2012, č. j. 9 As 102/2011-80). Nejedná se tedy o otázku správního uvážení. Správní vyhoštění není ani závislé na zavinění nebo osobních pohnutkách cizince.
26. Druhou, v žalobě nově uplatněnou námitkou, je tvrzení, že se správní orgány neřídily nejlepším zájmem dětí ve smyslu čl. 3 Úmluvy o právech dítěte. K tomu žalovaná poukázala na skutečnost, že žalobkyně je matkou čtyř dětí, všechny jsou nezletilé a mají vietnamskou státní příslušnost. Dvě starší děti žijí ve Vietnamu u prarodičů, zatímco dvě mladší žijí v ČR bez jakéhokoliv pobytového oprávnění. Nejlepší zájmy dítěte si paradoxně u jednotlivých potomků konkurují. Zájem jednoho chodit v ČR na základní školu je v kolizi se zájmem starších dvou dětí vyrůstat se svou matkou. Žalovaná se proto při rozhodování přiklonila k řešení vedoucímu ke sloučení rodiny.
27. K námitce, že dcera žalobkyně nemá ukončené očkování, žalovaná uvedla, že doba 60 dnů stanovená k vycestování je dostatečně dlouhá k zajištění všech náležitostí, včetně očkování. Navíc očkovat lze i ve Vietnamu. Přestože z volně dostupných zdrojů vyplývá nižší úroveň zdravotnictví oproti ČR, není podle žalované důvod se obávat, že by mělo dítě žalobkyně v důsledku vietnamské zdravotní péče strádat. Sama žalobkyně vypověděla, že v minulosti cestovala do Vietnamu za svým starším dítětem, které bylo nemocné a léčilo se tam.
28. Konstatování žalobkyně o záměru řešit pobytovou situaci prostřednictvím žádosti o dlouhodobá víza považuje žalovaná za účelové. Žalobkyni nic nebránilo řešit pobytový status již dříve. Ve zbytku žalovaná odkázala na napadené rozhodnutí.

IV. Posouzení žaloby soudem

29. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas (napadené rozhodnutí bylo zástupci žalobkyně doručeno dne 13. 12. 2022, žaloba byla podána dne 14. 12. 2022), osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Napadené rozhodnutí soud přezkoumal v rozsahu a mezích žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu v době jeho vydání (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.). Soud rozhodl ve věci bez jednání, neboť s takovým postupem oba účastníci souhlasili.
30. Žaloba není důvodná.
31. Soud souhlasí s žalovanou, že uložení správního vyhoštění není otázkou správního uvážení a že zákon o pobytu cizinců nedává správnímu orgánu na výběr, jaké opatření přijme.

Zákon o pobytu cizinců stanoví v § 119 (příp. § 120) jednotlivé důvody, při jejichž naplnění je správní orgán povinen uložit správní vyhoštění (srov. též návětí uvedeného ustanovení: „*Policie vydá rozhodnutí o správním vyhoštění cizince, [...]*“, které neobsahuje slova „lze“ či „může“ typicky používané zákonodárcem v případech, kdy správnímu orgánu svěřuje správní uvážení). Zároveň zákon o pobytu cizinců stanoví několik podmínek, kdy správní orgán uložit správní vyhoštění nesmí. Ani v tomto případě nedisponuje správním uvážením.

32. Rozhodnutí o správním vyhoštění nelze vydat mimo jiné tehdy, byl-li by jeho důsledkem nepřiměřený zásah do soukromého nebo rodinného života cizince (§ 119a odst. 2 zákona o pobytu cizinců). Přestože pojem „*nepřiměřený zásah do rodinného nebo soukromého života*“ patří do kategorie neurčitých právních pojmů, naplnění obsahu tohoto pojmu s sebou přináší povinnost správního orgánu rozhodnout způsobem, který právní norma předvídá. Dojde-li proto správní orgán k závěru, že vyhoštění by bylo nepřiměřeným zásahem do práva na respektování rodinného a soukromého života, nemá žádný prostor pro úvahu, jak dále postupovat, a je povinen rozhodnutí o správním vyhoštění nevydat. Výklad pojmu „*nepřiměřený zásah do rodinného nebo soukromého života*“ a podřazení zjištěného skutkového stavu tomuto pojmu je pak otázkou výkladu práva a jeho aplikace na zjištěný skutkový stav, nikoliv předmětem volného správního uvážení (blíže viz již krajským ředitelstvím zmíněný rozsudek NSS č. j. 8 As 118/2012-50, body 30 a násl.).
33. Prostor pro správní uvážení zákon o pobytu cizinců předpokládá v případě vyhoštění pouze při stanovením doby zákazu vstupu ve vztahu k jednotlivým porušením uvedeného zákona (tamtéž, bod 29). Tímto směrem však žalobní námitky nesměřují. Žalobkyně tvrdí, že jí správního vyhoštění nemělo být vůbec uloženo a že měl správní orgán postupovat podle § 50a odst. 2 písm. b) zákona o pobytu cizinců.
34. Z výše uvedeného vyplývá, že při uložení správního vyhoštění správní orgán nedisponuje správním uvážením, ale je omezen zákonem stanovenými výjimkami. V rámci odůvodnění rozhodnutí o správním vyhoštění je tedy povinen mimo jiné posoudit, zda nebude mít správní vyhoštění nepřiměřený dopad do soukromého a rodinného života cizince. Pokud na základě zjištěných skutečností nepřiměřenost zásahu neshledá, je povinen (při splnění některého z důvodů pro vyhoštění) rozhodnout o uložení správního vyhoštění. Pokud by shledal, že by v důsledku správního vyhoštění k nepřiměřenému zásahu došlo, nelze rozhodnutí o správním vyhoštění vydat (§ 119a odst. 2 zákona o pobytu cizinců).
35. Na posledně uvedený případ je pak navázán § 50a odst. 2 písm. b) zákona o pobytu cizinců, jehož aplikace se žalobkyně dovolává. Podle tohoto ustanovení policie vydá rozhodnutí o povinnosti opustit území členských států EU „*cizinci, který není držitelem platného oprávnění k pobytu vydaného jiným členským státem Evropské unie a na území pobývá neoprávněně, u něhož nebyly shledány důvody pro vydání rozhodnutí o správním vyhoštění nebo pokud by důsledkem rozhodnutí o správním vyhoštění byl nepřiměřený zásah do jeho soukromého a rodinného života*“ (zdůraznění doplněno).
36. Z citovaných ustanovení zákona o pobytu cizinců tedy plyne, že v rozhodnutí o správním vyhoštění je správní orgán povinen odůvodnit, že tímto rozhodnutím nedojde k nepřiměřenému zásahu do rodinného a soukromého života cizince. Pokud naopak v průběhu řízení dojde k závěru o nepřiměřenosti zásahu vyvolaného vyhoštěním, nesmí rozhodnutí o správním vyhoštění vůbec vydat a postupuje podle § 50a odst. 2 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Správní orgán tedy není povinen se výslovně vyjadřovat k tomu, proč nepoužil postup podle § 50a odst. 2 písm. b) zákona o pobytu cizinců, ale je povinen

učinít přezkoumatelnou úvahu, proč má za to, že správní vyhoštění nebude mít nepřiměřený dopad do rodinného a soukromého života cizince, a že vydání správního vyhoštění tedy nebrání 119a odst. 2 zákona o pobytu cizinců. Již z této úvahy pak implicitně vyplývá, proč nepostupoval podle § 50a odst. 2 písm. b) zákona o pobytu cizinců, neboť se jedná o provázaná ustanovení. Jinými slovy, nebyl-li shledán nepřiměřený zásah do soukromého a rodinného života, nebylo možné namísto správního vyhoštění uložit pouze povinnost opustit území.

37. Soud má za to, že správní orgány v posuzované věci plně dostály požadavku na přezkoumatelnou úvahu ve vztahu k přiměřenosti dopadů správního vyhoštění do rodinného a soukromého života žalobkyně a jejich dětí, a s jejich závěry se ztotožňuje.
38. Při posuzování přiměřenosti dopadů rozhodnutí podle zákona o pobytu cizinců jsou správní orgány povinny zohlednit *„zejména závažnost nebo druh protiprávního jednání cizince, délku pobytu cizince na území, jeho věk, zdravotní stav, povahu a pevnost rodinných vztahů, ekonomické poměry, společenské a kulturní vazby navázané na území a intenzitu vazeb ke státu, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ke státu jeho posledního trvalého bydliště. Účastník řízení je povinen v rámci řízení poskytnout ministerstvu veškeré relevantní informace potřebné k posouzení přiměřenosti vydaného rozhodnutí“* (§ 174 odst. 1 zákona o pobytu cizinců). Zároveň platí, že jsou povinny hodnotit pouze ta kritéria, která jsou pro posuzovanou věc relevantní (viz např. rozsudky NSS ze dne 26. 2. 2014, č. j. 8 As 109/2013-34, nebo ze dne 23. 4. 2020, č. j. 7 Azs 49/2020-35, bod 17).
39. V případech, které spojují otázku možného porušení práva na respektování rodinného či soukromého života a otázku nuceného vycestování cizince, správní soudy vychází především z judikatury ESLP vztahující se ke čl. 8 Úmluvy, která zohledňuje zejména: (1) rozsah, v jakém by byl rodinný nebo soukromý život narušen, (2) délku pobytu cizince ve smluvním státě, který hodlá cizince vyhostit, (3) rozsah sociálních a kulturních vazeb na tento stát, (4) existenci nepřekonatelné překážky k rodinnému či soukromému životu v zemi původu, např. nemožnost rodinného příslušníka následovat cizince do země jeho původu, (5) *„imigrační historii“* cizince, tedy porušení pravidel cizineckého práva v minulosti, (6) povahu a závažnost porušení veřejného pořádku či trestného činu spáchaného cizincem (viz např. rozsudek velkého senátu ze dne 18. 10. 2006, *Üner proti Nizozemsku*, č. 46410/99, body 57-58, a rozsudky ze dne 31. 1. 2006, *Rodrigues da Silva a Hoogkamer proti Nizozemsku*, stížnost č. 50435/99, bod 39, či ze dne 28. 6. 2011, *Nunez proti Norsku*, stížnost č. 55597/09, bod 70). Všechna uvedená kritéria je třeba posoudit ve vzájemné souvislosti a porovnat zájmy jednotlivce na pobytu v dané zemi s opačnými zájmy státu, např. nebezpečím pro společnost či ochranou veřejného pořádku. Právo vyplývající z čl. 8 Úmluvy totiž není absolutní a je zde prostor pro vyvažování protichůdných zájmů cizince a státu (viz též např. rozsudky NSS č. j. 8 As 118/2012-50, bod 22, č. j. 6 Azs 313/2020-40, bod 17, nebo ze dne 10. 7. 2018, č. j. 1 Azs 205/2018-25, bod 18).
40. V posuzované věci vstupuje do úvah o přiměřenosti zásahu také otázka nejlepšího zájmu dítěte. K této otázce soud odkazuje zejména na rozsudek ze dne 17. 8. 2020, č. j. 1 Azs 260/2020-27 (body 33 a 39), ve kterém Nejvyšší správní soud zdůraznil, že relevantní judikatura (a to ani rozsudky NSS ze dne 16. 3. 2020, č. j. 5 Azs 404/2019-28, a ze dne 12. 6. 2020, č. j. 5 Azs 343/2019-37) nestanovuje absolutní převahu nejlepšího zájmu dítěte a nevylučuje, aby při posouzení individuálních okolností věci nemohl převážet jiný

konkurující zájem. Nejvyšší správní soud poukázal na skutečnost, že nedávná judikatura Ústavního soudu zavedla jistou kategorizaci různých řízení podle intenzity působení nejlepšího zájmu dítěte (nález ze dne 14. 4. 2020, sp. zn. IV. ÚS 950/19). A to od řízení, v nichž se přímo rozhoduje o úpravě práv a povinností dítěte právě jakožto dítěte (řízení o péči o dítě a styku s ním), přes řízení, jejichž účelem je upravit práva a povinnosti dítěte, aniž by se dotýkala statusu dítěte (řízení o soukromoprávních závazcích), po řízení, jejichž účelem není přímo zasáhnout do právního postavení dítěte, ale která mají na dítě zprostředkovaný právní dopad. V těchto kategoriích se pak nejlepší zájem dítěte projevuje různou intenzitou od předního a rozhodujícího kritéria až po „prosté“ vážení s dalšími hodnotami a zájmy.

41. Podle citovaného nálezu patří řízení o vyhoštění osoby pečující o dítě do třetí kategorie (nález sp. zn. IV. ÚS 950/19, bod 52). U třetí kategorie se přitom podle Ústavního soudu „otevřít širší prostor pro převážení jiným konkurujícím zájmem než u druhé kategorie, neboť se zde nestřetává jen zájem dítěte na jedné straně a jiný zájem na straně druhé, ale zájem dítěte je jen jedním, byť nepochybně významným, z vícera zájmů různých dalších subjektů, mezi kterými je třeba vyvažovat a které mohou být stejně významné či dokonce významnější“ (nález sp. zn. IV. ÚS 950/19, bod 53).
42. Na těchto obecných východiscích jsou vystavěna obě správní rozhodnutí a soud má za to, že krajské ředitelství i žalovaná věnovaly posouzení přiměřenosti zásahu do rodinného a soukromého života (včetně otázky nejlepšího zájmu dítěte) dostatečnou pozornost a své úvahy náležitě a přezkoumatelně odůvodnily.
43. Jak vyplývá z výše uvedené judikatury, v nyní posuzované věci je dopad správního vyhoštění na nezletilé děti pouze zprostředkovaný a je jedním z konkurujících si zájmů, který je třeba zohlednit, aniž by však sám o sobě mohl být považován za překážku správního vyhoštění.
44. Soud ve shodě s žalovanou považuje za významné, že žalobkyně je matkou čtyř dětí, z nichž dvě žijí ve Vietnamu a dvě pobývají (bez pobytového oprávnění) v ČR. Zájmy těchto dětí si skutečně konkurují, neboť všechny žalobkyniny děti, které byly v době vydání správních rozhodnutí nezletilé (skutečnost, že v době rozhodování soudu nejstarší z dětí pravděpodobně již dosáhlo zletilosti, na tom nic nemění), mají zájem pobývat se svou matkou. Soud proto nepovažuje za pochybení, pokud správní orgány v rámci posuzování přihlédly i k této skutečnosti.
45. Zájem syna žalobkyně žijícího na území ČR na pokračování ve školní docházce podle soudu není s ohledem na ostatní okolnosti zájmem, který by byl způsobilý převážit a který by svědčil pro nepřiměřenost zásahu. Syn žalobkyně nastoupil povinnou školní docházku v září 2021, v době vydání rozhodnutí krajského ředitelství (dne 10. 8. 2022), se tedy chystal nastoupit do druhé třídy základní školy. Jakkoliv soud nepochybně, že v důsledku přestěhování do Vietnamu, dojde k určitému zásahu do jeho života, s ohledem na okolnosti se tento zásah nejeví nepřiměřeným. Jak již poukázala i žalovaná, žalobkyně nerozumí českému jazyku, je tedy nanejvýš pravděpodobné, že se synem hovoří vietnamsky. Stejně tak z výpovědi žalobkyně vyplývá, že nenavázala sociální a kulturní vazby v rámci české společnosti, ale pohybuje se převážně ve vietnamské komunitě. I tímto způsobem syn žalobkyně s největší pravděpodobností přichází do styku s vietnamštinou. Skutečnost, že neovládá vietnamštinu perfektně, nezná např. gramatická pravidla, je v zásadě odpovídající jeho věku 7 let. Zároveň je syn žalobkyně ve věku, kdy se děti

poměrně flexibilně učí. Soud proto nemá za to, že by navázání na již existující (byť třeba do určité míry omezenou) znalost vietnamštiny mělo pro žalobkyninu syna představovat nepřekonatelnou překážku.

46. Soud se ztotožňuje s žalovanou i v hodnocení dopadů správního vyhoštění na žalobkyninu dceru. Žalobkyně argumentuje potřebou dokončit očkování dcery. Ani tato skutečnost podle soudu nepředstavuje natolik silný důvod, který by měl vést k závěru o nepřiměřenosti vyhoštění žalobkyně. Žalobkyně netvrdila ani nijak nedoložila, že by očkování dcery nebylo možné dokončit ve Vietnamu. Krom toho, žalobkyně měla fakticky (v důsledku využití opravných prostředků, které právní řád nabízí) na realizaci očkování dcery několik měsíců. Dcera žalobkyně se narodila již dne 17. 8. 2022. Rozhodnutí o správním bylo vydáno dne 10. 8. 2022 s tím, že ve výroku byla stanovena doba 60 dnů od nabytí právní moci daného rozhodnutí. Rozhodnutí o správním vyhoštění nabývá právní moci až současně s nabytím právní moci odvolacího rozhodnutí, ta nastala dne 13. 12. 2022. Po dobu odvolacího řízení mohla žalobkyně na území ČR pobývat. Také následná žaloba má přímo ze zákona odkladný účinek na vykonatelnost rozhodnutí (§ 172 odst. 3 zákona o pobytu cizinců).
47. Zároveň lze poukázat na možnost požádat o prodloužení lhůty k vycestování podle § 118 odst. 3 zákona o pobytu cizinců, podle kterého „[p]ožádá-li cizinec během doby k vycestování o stanovení nové doby k vycestování z důvodů podle § 174a odst. 2, policie vydá nové rozhodnutí podle § 101 správního řádu, ve kterém stanoví novou dobu k vycestování s ohledem na délku trvání uváděných důvodů. Novou dobu k vycestování lze stanovit nejdéle na 180 dnů.“ Podle odkazovaného § 174a odst. 2 „Policie v řízení o vydání nového rozhodnutí podle § 101 písm. c) správního řádu o správním vyhoštění nebo o povinnosti opustit území vedeného na žádost cizince zohlední zejména dobu pobytu cizince na území, pobyt jeho nezletilých dětí plnících povinnou školní docházku na území a existenci jiných rodinných nebo společenských vazeb na území; to neplatí, pokud je cizinec zajištěn.“ Zda žalobkyně možnosti požádat o stanovení nové doby k vycestování využila, soudu není známo, nicméně jedná se o shodnou úpravu, jakou obsahuje § 50a odst. 3 zákona o pobytu cizinců, jehož aplikace se žalobkyně dovolává.
48. S ohledem na výše uvedené, je zřejmé, že právní řád nabízí možnosti, jak vykonatelnost rozhodnutí o správním vyhoštění o určitou dobu odložit a žalobkyně těchto možností (přínejmenším částečně) využila. V této souvislosti soud podotýká, že v odvolání spojovala otázku očkování dcery s dobou 6 měsíců od narození, odložení vykonatelnosti po tuto dobu již v podstatě docílila. Ve světle těchto skutečností nebyla argumentace potřebou očkování novorozené podle soudu překážkou pro uložení správního vyhoštění.
49. Soud rovněž souhlasí se žalovanou, že zájmy žalobkyně v řízení o určení otcovství může plně hájit její zástupce (ať již zástupce, který ji zastupuje v nynější věci, či jiný zástupce, jehož si zvolí). V případě nutnosti osobní přítomnosti jí samotné či dcery v soudním řízení o určení otcovství může žalobkyně požádat o speciální vízum, které je pro tyto případy určeno. Podle § 122 odst. 2 zákona o pobytu cizinců platí, že „[v] době, po kterou nelze podle rozhodnutí o správním vyhoštění cizinci umožnit vstup na území, policie udělí vízum nebo povolí vstup na území, pokud účelem pobytu na území je předvolání státního orgánu České republiky a nelze-li věc vyřídit z ciziny.“ Krom toho, jak již soud uvedl výše, žalobkyně měla k dispozici také právní prostředky pro odložení vykonatelnosti správního vyhoštění a i během této doby mohla podniknout kroky potřebné pro účely sporu otcovství (např. test DNA).

50. Ve vztahu k argumentu rodinnými důvody soud také připomíná, že žalobkyně i její dvě mladší děti žijící v ČR jsou státními příslušníky třetího státu. Článek 8 Úmluvy neukládá státu všeobecný závazek respektovat volbu osob, které nejsou jeho státními příslušníky, ohledně země jejich společného pobytu a umožnit jim přenést si jejich rodinný život na území daného státu. Z judikatury Evropského soudu pro lidská práva vyplývá, že podmínky pro použití tzv. extrateritoriálního účinku čl. 8 Úmluvy jsou velmi přísné a mnohdy nestačí ani to, že cizinec v daném státě delší dobu žije a má tam rodinný nebo soukromý život (viz např. rozsudek ze dne 6. 2. 2001, *Bensaid proti Spojenému království*, stížnost č. 44599/98, viz také např. rozsudek NSS ze dne 13. 2. 2019, č. j. 5 Azs 276/2016-48, body 21 a 22, či výše zmíněný rozsudek č. j. 1 Azs 205/2018-25, bod 24). Z čl. 8 Úmluvy proto nelze dovodit povinnost respektovat volbu žalobkyně ohledně země společného pobytu jí a jejich dvou mladších dětí. Totéž platí pro čl. 7 Listiny základních práv EU, který čl. 8 Úmluvy odpovídá (viz čl. 52 odst. 3 Listiny základních práv EU).
51. V tomto kontextu je též podstatné, že ani jedno z dětí žijících v ČR nedisponuje pobytovým oprávněním. Zároveň nelze přehlédnout, že žalobkyně založila a rozvíjela rodinný život se svými dětmi v době, kdy byla její pobytová situace nejistá a kdy si mohla a měla být vědoma, že její nepovolený pobyt může být kdykoliv ukončen.
52. Jak vyplývá z judikatury Nejvyššího správního soudu, „skutečnost, že rodinný život byl založen až poté, co dotčené osoby věděly, že jejich rodinný život je v dané zemi od počátku nejistý, je přitom podle judikatury Evropského soudu pro lidská práva skutečně zásadní [...] Pokud se jedná o takový případ, bude vyhoštění cizince nesouladné s článkem 8 Úmluvy pouze výjimečně“ (rozsudek NSS ze dne 28. 2. 2014, č. j. 5 As 102/2013-31, nebo již zmíněný rozsudek č. j. 6 Azs 313/2020-40). Tyto závěry Nejvyššího správního soudu se opírají o rozhodnutí ESLP o přijatelnosti ze dne 26. 1. 1999, stížnost č. 43279/98, *Sarumi proti Spojenému království*, nebo ze dne 9. 11. 2000, stížnost č. 50065/99, *Shebashov proti Lotyšsku*, rozhodnutí ESLP o nepřijatelnosti ze dne 24. 11. 1998, stížnost č. 40447/98, *Mitchell proti Spojenému království*, nebo ze dne 22. 6. 1999, stížnost č. 27663/95, *Ajayi a další proti Spojenému království*, jakož i výše citované rozsudky ESLP *Rodrigues da Silva a Hoogkamer proti Nizozemsku* a *Nunez proti Norsku*. Nejvyšší správní soud v citovaných rozsudcích dále vedl, že „[n]elze tedy bagatelizovat ani zájmy státu, neboť respektování pravidel zákona o pobytu cizinců je nezbytné pro řádné fungování imigračního systému. Pokud by vybudování rodinného zázemí v průběhu nelegálního pobytu mělo mít bez dalšího vždy za následek nemožnost správního vyhoštění, pozbyla by imigrační legislativa z velké části na své účinnosti.“
53. Výjimečné okolnosti svědčící pro nepřiměřenost správního vyhoštění v případech vědomého budování rodinného života v nejistých podmínkách Nejvyšší správní soud příkladmo charakterizoval jako „nezbytnost zvláštní péče (kterou by vyžadoval stěžovatel, či naopak skutečnost, že stěžovatel by byl nucen poskytovat zvláštní péči některému členu rodiny), nebo nepřiměřenou délku zákazu pobytu spolu s nemožností přesídlení celé rodiny, např. v případě, mají-li ostatní členové rodiny jinou státní příslušnost či neznají-li jazyk domovské země vyhošťované osoby“ (rozsudky č. j. 5 Azs 39/2015-32 a č. j. 6 Azs 313/2020-40)). Soud v nyní posuzované věci takové výjimečné okolnosti neshledal.
54. V konkurenci zájmu žalobkyně a jejich dětí na setrvání v ČR navíc stál v posuzované silný veřejný zájem na tom, aby žalobkyně na území ČR nadále nepobývala, a to především s ohledem na skutečnost, že již v minulosti jí bylo dvakrát uloženo správní vyhoštění,

kteřé žalobkyně nerespektovala. Pobytovou historii podrobně popsaly správní orgány (viz shrnutí výše v bodu 2) a jejich tvrzení mají oporu ve správním spisu, který obsahuje i předchozí rozhodnutí o vyhoštění a navazující soudní rozhodnutí. S argumentem o záměru upravit si pobyt prostřednictvím žádosti o dlouhodobá víza za účelem strpění přichází žalobkyně opožděně, až pod hrozbou realizace správního vyhoštění a za situace několikaleté nečinnosti (přinejmenším od roku 2018), kdy se svůj pobytový status ani pobytový status svého syna nepokoušela řešit.

55. Soud má s ohledem na výše uvedené za to, že správní orgány svým povinnostem při posuzování přiměřenosti dopadu rozhodnutí do rodinného a soukromého života plně dostály. Zohlednily relevantní kritéria a skutečnosti, které vyšly v řízení najevo, podřadily je obecnějším protichůdným zájmům a právům a posoudily je v jejich vzájemné souvislosti. Byť jistě k určitému zásahu do rodinného života žalobkyně a jejích dětí dojde, soud souhlasí se správními orgány, že nepůjde o zásah nepřiměřený. Zároveň je třeba zdůraznit, že žalobkyně a její rodinní příslušníci nejsou zbaveni možnosti realizovat společný rodinný život, s ohledem na předchozí jednání samotné žalobkyně tak však budou muset učinit v jiné zemi. V tomto případě neexistují nepřekonatelné překážky k realizaci rodinného života v zemi původu, kde navíc pobývají dvě starší děti žalobkyně a její rodiče.

V. Závěr a rozhodnutí o náhradě nákladů řízení

56. Soud neshledal žalobu důvodnou a nezjistil žádnou vadu, k níž by byl povinen přihlédnout i bez námítky, proto žalobu zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
57. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně nebyla v řízení úspěšná, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Procesně úspěšné žalované soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť jí v řízení o žalobě žádné náklady nad rámec její běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 31. ledna 2023

Mgr. Věra Pazderová, LL.M., M.A., v. r.

Shodu s prvopisem potvrzuje: L. K. U.

soudkyně